

KSAVER MEŠKO:

MISLI.

I.

Življenje naše jok je in prisrčen smeh,
pač srečen, kdor modro druži to oboje
ter ne pozabi resnosti v veselih dneh,
a v žalosti še pesem si zapoje.

II.

Najskrivnostnejša knjiga je naše srce,
ki najskrbnejši študij zahteva,
a ko si proučaval življenje ga vse,
prepad neizmeren naproti ti zeva.

LUCE KRT:

GOSPOD SIROTINSKI SVETNIK.

JEZIKOVANJE OB RESNIČNI ZGODBI.

To je bilo tako:

Hrenova hiša je doživela takrat nezaslišan škandal. Poštena in ugledna hiša je bila do tedaj pri Hrenovih. Ne samo, da je bil gospodar, temveč tudi njegova rodbina, še več, tudi cela družina neomadeževana, odkar je prevzel gospodarstvo Janez Hren. Pa je prišla nesreča. Prva dekla pri hiši, Kovačeva Micika je povila žensko dete, ki so jo krstili za Marijo. In ta nezakonski otrok je bil, kakor so izpričevale župne matrike, rojen v hiši št. 18. v Zabrezju. Torej v hiši gospodarja Hrena.

Nesrečna Kovačeva Micika se je koj po porodu morala preseliti iz hiše in je odšla s svojim otrokom v sosednjo, deset minut oddaljeno vas. Za njo pa je odšel tja prav kmalo tudi hlapec Janez.

Kmalo je bila ta nenadna nesreča Hrenove hiše pozabljena.

Ampak nekdo ni pozabil vsega tega. Zvedelo je za ta slučaj varstveno sodišče, povabilo je predse nezakonsko mater, jo po postavi in predpisih zaslišalo, postavilo nezakonskemu otroku varuha in je tako nastal akt po sodni pisarni zvesto požiral prah in druge človeškemu zdravju škodljive bacile — dolga leta.

Da pa se zasigura dobra vzgoja nezakonskemu otroku, kakor to želi država, dežela in občina, je postavilo še sirotinskega svetovalca gospoda Janeza Muho otrokovi vzgoji za nadgovornika.

Tako je bilo vse lepo preskrbljeno in otrokova bodočnost v dobrih, skrbnih rokah. Posel sirotinskega svetnika pa ni samo težak, zaupen, temveč tudi nad vse časten. Deležni morejo postati te časti le delavni, bogati, za splošni blagor občine vneti možje, ki imajo pravico in dolžnost posegati tudi v privatno življenje njim v nadzorstvo izročenih otrok, kakor tudi njihovih starišev in varuhov. Tako je v moderni državi vse v krasni evidenci, noben korak ne ostane skrit in pritajen. In kadar se prikaže na dan nepravilnost, je hitro udušena in to se v večer spomin zapiše v akte varstvenega sodišča.

Janez Muha, ki je bil sirotinski svetnik in je sicer imel v občini mnogo drugih časti, je opravljal svoj posel nad vse korektno in vestno. O nezakonski Mariji Kovač je poročal varstvenemu sodišču vsako leto posebej. Leta 1904 je naznanil, da hodi deklica že v prvi razred ljudske šole, da je za njen stan dobro vzgojena in da je torej slavno varstveno sodišče zaradi njene vzgoje lahko brez skrbi.

Naslednje leto je hodila deklica že v drugi razred ljudske šole. Dobro se je učila in njena nezakonska mati je za njo skrbela prav dobro.

Leta 1906 je poročal gospod svetnik Janez Muha, da obiskuje deklica že tretji razred ljudske dekliške šole. Njeni talenti so očitni, vendar se bo posvetila kmetiškemu delu, zakaj premoženja manjka in posli so postali redki, kar vse se mora uvaževati iz patriotičnih ozirov. Varstveno sodišče je bilo zadovoljno z vestnim sirotinskim svetnikom Janezom Muho, nič manj pa seveda tudi z mladoletno Maričko. Drugi otroci so bili časih sitni, svojeglavni in so uganjali na jezo prizadetih gospodov tudi porednosti. Naša Marička pa je bilo tako vzgledno punče, da je bil njen sodnijski akt dopadljiv Bogu in ljudem. Zakaj kmalo je Marička hodila že v četrti razred dekliške šole. Naslednje leto je sicer kot že dovolj učena izstopila iz šole in gospod sirotinski svetnik Janez Muha je varstvenemu sodišču pismeno naznanil, da je izpustnica krasna, lepih redov in pohval polna. Marička je odslej pomagala svoji materi v hlevu in na polju. Bila je zelo pobožna, čednostnega življenja in tudi ubogljiva.

Tako je postala Marička stara 12 let in ko je dobronarčen sodnik prebiral akt in bral lepa poročila gospoda sirotinskega svetnika Janeza Muhe, rodilo se je usmiljenje v njegovem srcu. Res je, da manjka poslov v deželi, si je mislil, toda Marička je pridna in zasluži belega kruha. Kaj, ko bi postala Marička vsaj dobra šivilja ali pa gosposka kuharica? In v svojem dobrem srcu je sklenil, naj se pošlje Marička v mesto, da se česa nauči.

In ko je usmiljeni sodnik globoko zamišljen prebiral sodnijski akt, ki je govoril o čednosti deklici Marički, so njegove bistre oči zapazile, da se je izgubil tisti beli listič, ki je pričal o rojstvu dobre deklice. Iskali so tisti listič vsepovsod, pa zaman. Niso ga našli. Ker pa je bil sodnik ne samo usmiljen, temveč tudi zelo natančen, se je vsedel in pisal gospodu župniku, naj mu pošlje natančne krstne podatke o deklici.

V treh dneh je dobil odgovor, ki se je natančno takole glasil:

„Slavno varstveno sodišče tu.

Na tamošnje cenjeno vprašanje z dne 21. marca t. l. poroča podpisani župni urad, da je bila nezakonska hči Micke Kovač, dekle pri Hrenu v Zabrezju št. 18 rojena 22. svečana 1898. Ista pa je umrla 3. julija 1898 — potem ko je bila že pozakojena. Njeni stariši so se že naslednje leto izselili v Ameriko, kjer se še sedaj nahajajo.“

Sodnik je ostrmel in na glas se je smejal. Bil je usmiljen, toda njegovo usmiljenje ni bilo potrebno.

Povabil pa je predse gospoda Janeza Muho, mu pomolil poročilo župnega urada pod nos in dejal:

„Lagali ste 12 let nepretrgano. Berite!“

In ko je gospod sirotinski svetnik prebral poročilo gospoda župnika, se je blaženo nasmehnil in z milim glasom izpregovoril:

„Prav je, da je umrl dobri otrok. Sedaj je blagrovan v nebesih, tako pa se ne ve, kako bi bilo z njim na zemlji. Ali ne mislite tako gospod sodnik? Jaz nisem imel časa se baviti z otrokom, ali kaj, pa se mi je pripetila mala zmota. Toda lagal — nisem! Naj mi bo odpuščeno.“

Zadobil je odpuščanje, toda sodnik mu je rekel:

„Izgrešili ste svoj poklic. Taka fantazija — vi ste rojen žurnalist!“

Gospod sirotinski svetnik Janez Muha je bil globoko prepričan tudi o tem.

LOTERIJA.

DOGOBICA IZ ŠOLE.

V pavzi ob desetih je prišla k meni Perunova Nežka in je prosila, če bi jo pustil domu: „Pomagala bom materi deti hlebce v peč, potem pa pojdem na semenj v trg; naši so šli z blagom že zjutraj.“ Čutil sem se, kako bo devala Nežka težke hlebce v peč. V šoli so jo klicali z „ta malo,“ „pritlikavko“ in podobnimi imeni, ki kažejo, da Nežka ni bila ena od največjih v šoli. Res, bila je okrogla in čoklata, kakor sodček in še na fante se je postavila v sili. Ko me je pa le prosila, naj jo pustim domov sem dovolil in v šali pristavil, da mi mora prinesiti „odpustek“ iz sejma.

Druzega dne leži na mizi nekaj v papir zavitega. Pogledam. Bila je punčka z lecta, glavo je imela iz papirja, život pa je bil ves popisan z rdečim in belim sladkorjem. Smešna ali vendar le lepa punčka. Nežka me je modro in skrivaj pogledovala izpod dolgih trepalnic, samo jamice v rdečih okroglih licih so se ji malo tresle, znak da se natihoma smeja. Tudi drugi so radovedno čakali, kaj bom storil s punčko.

Nič nisem rekel. Imeli smo prvo uro zemljepis in pridno smo popotovali po našem velikem stenskem zemljevidu po vseh glavnih mestih naše države. Potem je bilo petje in po petju bi se bili morali telovaditi. Ali v zimi je v naši šoli z telovadbo križ. Telovadnice nimamo, šolska soba je majhna in tesna. Če bi bilo lepo vreme, in če bi bil sneg bi se bili na dvorišču lahko malo kepali ali zunaj je blatno in deževno. Tako pa sedimo v sobi, čitamo kratke zgodovinske povestice, ugibljemo uganke, zdaj pa zdaj napravimo par prostih vežb, sploh zabavamo se, kakor moremo.

No in naenkrat se spomnim in pravim, „Naredimo loterijo, tisti, ki povleče prave številke, dobi punčko!“ In vsi so bili kar navdušeni z mojim predlogom.

Vsak je napisal na listek tri številke, izbrane od 1—57 (toliko nas je namreč v šoli). Na te številke je stavil. Potem smo napisali na posamezne listke, na vsakega eno številko do 57, dali jih v eno kapo, zmešali in eden je vlekkel. Prvikrat so bile potegnjene številke 30, 41, 56 Nihče ni dobil. Dve številki je imelo 6 šolarjev, eno 12 šolarjev, vse tri nihče. Zopet smo vlekli: 11, 7, 27. Zopet ni nihče zadel. Dve številki so imeli trije šolarji, eno številko enajst. Tako smo vlekli petkrat po tri številke, potem petkrat po šest številk in nihče ni zadel.

Fantje so bili že nepotrpežljivi in so hoteli, naj se bolj hitro vleče; nekterim so se oči svetile od razburjenja.

Ali tu sem zastavil igro in pravim: „Računajmo! Vsak od vas bi stavil na lectovo punčko 2 vinarja. Kolikokrat smo vlekli?“

„Desetkrat.“

„Koliko bi bil ti zaigral?“ vprašam dečka, ki je igral najbolj goreče.

„Dvajset vinarjev.“

„Koliko bi bili zaigrali vsi skupaj?“

„57×20 v t. j. 11 K 40 v.“

„Kdo bi bil dobil v naši loteriji, če bi bili res igrali za pravi denar.“

Eden od starejših in korajžnejših fantov zadaj je zakričal: „Gospod učitelj!“

„Da, jaz bi bil dobil 11 K 28 vinarjev, kajti punčka stoji šest krajcarjev! A zdaj se spomnite na pravo loterijo, v katero ljudje ne stavijo 2 vinarja, ampak po 30 v in do 2 K. Kaj kdo kaj zadene v loteriji?“

„Skoro nihče in še tisti malo.“

„Da, če bi ljudje zračunali, koliko stavijo in priračunali k temu obresti od zaigranega denarja, bi spoznali, da tisti zadene največ, ki svojih denarjev ne nosi v loterijo. Iz loterije ima dobiček le država. Samo leta 1900 je vrgla mala loterija državi dvanajst milijonov šeststotisočšest kron čistega dobička.

Otroci so se čudili ogromni številki dobička ali bila jim je razumljiva, ko so primerjali z našo loterijo ono lectovo punčko. In mnogi od njih je izjavil, da ne bo tako neumen, da bi stavil v loterijo, ko odraste.

FRANJO NEUBAUER:

ROB.

Ker dal rokó ti bogatin,
do srčnih si vzdrtel globin.

Kako si vzvišen, počesčen!
Tako pač ni junak noben!

Vsegamogočni kralj zlatá
prijazno, glej, se ti smehljá!

Kaj? — Usta je odprl celó,
besedo rekel ti lepó?!

Kako se ves ponižal je,
da sužnju se približal je!

Ah, tebi, revež, zlati kralj
ljubezni svoje del je dal.

Ljubezni? — ha! — sebičnosti,
hinavske neresničnosti!

Potreben mu je rob, — zato
pozdravlja ga lepó, sladkó.

A ti? — „Kot zlat njegov je prav“,
si misliš, „prava je ljubáv.“

In praviš: „Nisem mu enak,
ker žep mu poln je in težak.“

Glej, tilnik svoj vpogibaš sam,
poniževanja ni te sram!

Glej: sam svobodi koplješ grob!
Ne toži! — Hočeš biti — rob!

ZA REKLAMO . . .

Dež je bičal po mestu, da so se ljudje, poslednji ponočnjaki, plašno zavijali v svojo obleko in hiteli pod streho. Zdaj-pazdaj je žareč blisk pretrgal temne oblake, zabobnelo je ostro, polagoma odhajalo in zamrlo za gorami in še huje se je vlila ploha . . . Iz cerkvenih stolpov je polagoma odbila polnoč, močan veter je glasove odnašal daleč preko mesta . . .

Krčmar pri „sladki kaplji“ je upihnil luč v gostilniški sobi in odšel v kuhinjo. Čedno oblečena, mlada ženska z majhnim klobučkom na glavi je sedela ob peči, bled je bil njen obraz in upadel, kakor izgloдан od solz, oči so bile objokane. Mirno je sedela ob peči, ni se ganila, ko je vstopil gospodar. Kakor v zadregi je zazdehal krčmar, se udobno raztegnil, stopil parkrat po kuhinji, konečno se je vstavil pred njo in dejal malomarno:

„Zaprl bom!“

Oseba ob peči se je zdrznila, proseč je vprla svoje oči vanj, globok vzdih se je izvil iz prsi.

„Ali me res ne bi mogli vzprejeti v službo?“

„Rekel sem vam že, da ne,“ je odvrnil gostilničar trdo, „poiščite si kje drugje.“

„Iskala sem že, ali povsod so me zavrnil.“

„In zdaj, ko Vas nikjer ne marajo, mislite, da bi vas vzel jaz? Bežite, bežite! Zakaj pa, zakaj ravno jaz?“

Nasmejal se je na glas in nekaj nestrpne jeze je zvenelo iz tega smeha.

„Ali vam nisem služila zvesto, ali nisem ugodila vsaki vaši želji, ali se nisem često premagala, ko so se mi studile nesramnosti vaših gostov, kadar so se napili?!“

„Nesramnosti, haha!“ je rekel krčmar in srdito se mu je zasvetil tolsti obraz. „In nesramnosti gospoda doktorja, kaj, te se vam pa niso studile? Da ste morali slednjič kar nanagloma vzeti slovo, da niste napravili moji hiši sramote“ . . .

Naglo se je dvignila ženska, zabliskalo se je v bolnih očeh, blede obraz je zardel in težko, hripavo so prihajale besede iz razburkanih prs.

„Kdo pa je kriv tega, kdo je kriv? Ali se ga nisem branila, dokler sem mogla, ali ga nisem odbijala, ker nisem zaupala njegovim sladkobesednim obljubam? In če sem bila zaradi tega ž njim osorna, ali me niste oštevali, češ da vam najboljše goste podim iz hiše? Ali sem torej kriva sama, da sem po dolgem boju omagala, da sem se mu udala v prokleti uri?“

Vedno močnejši je bil njen glas, da je konečno donelo po hiši in so se nekje začuli koraki. Gostilničar je zardel preko ušes, zardel je tolsti vrat, zdelo se je, kakor da bodo zardeli

tudi gosti rjavi lasje ... Glas mu je postal hripav in tresoč, vse telo se mu je treslo v nagli jezi.

„Kaj, vi boste kričali v moji hiši, vi“ ...

Zgrabil jo je za roko in potegnil na prag ... Pahnil jo je skozi vrata in zaloputnil. Opotekla se je in se naslonila ob zid na drugi strani ceste.

„Ti meni to, ti, vlačuga, prokleta“ ...

Zašumelo ji je v množganih, vsa kri ji je vroče in silovito vdarila v glavo. Vlačuga ... Zato, ker se je dala preslepiti obljubam in lepim besedam človeka, ki je prihajal vsak dan v gostilno, da si je napasel oči na njenem cvetočem obrazu, na njeni bujni postavi ... Zato, ker je mirno poslušala nadležne ljubeznivosti gostove, samo da je vstregla volji gospodarjevi; zato, ker je slednjič onemogla v boju, katerega posledica je bila dolga bolezen, ki je komaj prizanesla njenemu življenju ... Prebolela je težke tedne materinstva, ali bolezen je pustila svoje sledove: izginil je temni blesk iz oči, izginile rdeče rože z obličja, bled in upadel je postal obraz ...

In zato je vlačuga ...

Dvignila se je od zidu in se napotila dalje, brez cilja, brez namena, „vlačuga“ ji je šumelo po ušesih ... Kakor blisk so ji švigale misli, brez reda in nejasno ... Komaj je čutila enakomerno padanje dežja, samo zdajpazdaj jo je vzdramil blisk, votel grom je zamrl v daljavi ...

Tako je hodila dolgo dolgo. Bledo so brnele luči po mestu, tuintam je zadrdral voz, začuli so se koraki, samotna postava je naglo izginila mimo nje.

Prišla je pred kavarno, vzdramila jo je svetloba, ki je padala skozi zavese na ulico. Razločno se je čulo tleskanje kart in ropotanje biljardnih kroglic. Zaspan smeh čuloputam, včasih zateglo petje, polusenca se je zganila za zastorom.

... Vzdramila se je, utrujena se je naslonila ob zid, mraza ji je drgetalo premočeno telo ... Kam? Kam naj gre ob tej pozni uri, kdo jo bo vsprejel, premočeno in oškropljeno z blatom, kdo bi odprl vrata njeni prošnji? ... Vlačuga ...

Steklena vrata kavarne so se odprla, možka postava je izstopila. Plašneje se je stisnila deklica ob mrzlo kamenje, toda možakar se je ozrl in stopil k njej, pogledal ji v obraz, vroč je bil njegov dih, poln vina in žganja ... S studom se je obrnila od njega.

„No, kaj pa ti, punca, he he! A greva, kaj ... No“ ...

Vsa kri ji je šinila v glavo, od nekje je zadonelo: „Vlačuga!“ ... Bilo ji je, da bi zbežala, pa mož jo je trdno držal za roko. Ozrla se je vanj, spoznala ga je, stalen gost je bil včasih pri „sladki kaplji“ ... Tudi on jo je spoznal in ji začuden izpustil roko ... Ali ona ni zbežala, kakor osramočena je povedala svoj pogled ...

„Vi tukaj. Minka, he he ...? Pa tako pozno ... Kaj pa delate?“

„Bila sem pri krčmarju, pa me ni hotel vzeti v službo“ ...

„Vas ni hotel, he he“ ... Pogledal jo je natančneje v obraz. „Seveda ne, verjamem! Veste, Minka, ... Kaj bi rekel, malo bledi ste postali in ... no, da, saj veste, krčmarji rabijo lepordeče natakarike, drugače ... Lepo, polno lice ki se vedno drži na smeh, je za krčmo najboljša reklama ... he he ... Pa pustimo to! ... Kaj pa mislite zdaj, kam boste šli pa spat?“

„Nimam prenočišča.“

„Veste, no da, to je malo težko ... Če tukaj zunaj ostanete, se še prehladite ... Ampak — — — v moji sobici je tako lepo suho in toplo“ ...

Zardela je, vsa duša se je uprla proti nesramnosti pohotneža, ki jo je prijel pod pazduho in hotel peljati s seboj ...

„Ali gospod, kdo pa, mislite, da sem?“

Iztrgala se mu je iz roke, on pa se je nasmehnul.

„No da, saj ne rečem nič, kakor hočete ... Ampak, he he ... veste, policaj vas lahko prime, pa boste spali na hladnem rotovžu ... Kakor hočete“ ...

Obstala je kakor okamenela ... Policaj — njo, kakor zločinko, vlačugo ... Ne ne policaju v roke ... Edino ta misel jo je prevzela popolnoma, komaj je čutila, kako jo je oni zopet prijel za roke, mehanično je stopala poleg njega ... Misli so švigale brez reda in se mešale v nejasen kaos ...

Prišla sta do dolge, ozke ulice, ena sama svetilka je brlela ob vhodu v ulico. Tu je hotel kreniti njen spremljevalec. Zdrznila se je, ozrla se je v ulico. Umazano so se svetile blatne luže, v temi je izginjala ulica ...

Prestrašila se je Minka, kakor svarilen klic se ji je zganilo v prsih, hotela se je iztrgati, zbežati proč, daleč proč ... Tedaj pa so se začuli trdni koraki, stražnik je prišel mimo, pogledal ji je ostro v obraz ... Zasmejala se je tedaj kakor blazna, da je čudno odmevalo v noč in da je stražnik za hip pozoren obstal ... Tesneje se je oklenila Minka svojega spremljevalca ...

Zabliskalo se je nekje daleč, za trenotek se je razsvetila ozka ulica, umazano so zablestele luže, globoko blato je pokrivalo ulico, ki se je izgubljala v temi ... Zamolklo je odmeval grom v daljavi, vlila se je ploha, da so odskakovale težke kaplje od tal, blato je oškropilo Minki obleko ...

MODROST NARODA V BOSNI.

ŠIBICA IN KREDIT.

V nekem večjem mestu je živel jako bogat veletržec, ki je svojo robo dajal drugim manjšim trgovcem za gotov denar ali pa tudi na upanje. Nekega dne je sedel v svoji prodajalni, ko pride drugi trgovec, pozdravi in sede. Ko se je malo odpočil, vzame denarnico iz žepa, da plača star dolg, ki ga je dolgoval veletržcu.

Ko je veletržec spravil denar, ponudi trgovcu tobak za cigarete. Trgovec vzame, zvije cigareto in povleče iz žepa škatljo šibic, da si prižge.

Veletržec pa mu ponudi svojo gorečo cigareto rekoč: „Ne troši zastonj šibico, zažgi pri meni, šibico lahko drugje porabiš.“

„Ah, efendum, prižgal bom že sam,“ odvrne trgovec.

„Zakaj, prijatelj, ne bi prižgal na moji cigareti? Čemu trošiti šibico, ko jo lahko prihraniš?“

„Ej, tako; dopade se mi.“

„Meni je vse eno“, pripomni veletržec in trgovec zakreše s šibico po škatlji in prižge.

Ko sta nekoliko časa posedela in se pogovarjala, pravi trgovec: „Dragi aga! Ves stari dolg sem ti poplačal a zdaj te prosim, da mi daš zopet nekaj blaga na upanje.“

„Ne dam“, odgovori veletržec. „Pojdi, išči drugje, pri meni nimaš kredita. Ti ne znaš štediti in varovati to kar je tvoje, kako bi pazil, da ne zapraviš, kar je moje. Kolikokrat sem ti rekel, nikar ne prižigaj šibice brez potrebe, ali kaj bom silil, ko ne pomaga. Ampak spoznal sem, da ti drugič ne dajem več na upanje.“

TASTOVI OREHI.

V neki majhni vasi je živel neki človek, ki je imel okrog hiše mnogo raznih poslopij, kjer je imel spravljeno koruzo, pšeno, ječmen, oves, orehe in druge pridelke.

Nekega dne vidi svojo snaho, kako je vzela iz kašče 4 orehe, raztolkla jih s kamnom in pojedla. Ko je bila gotova, jo pokliče v hišo in ji pravi: Vidiš snaha, v ti naši kašči je eno okno prazno, drugo pa je polno orehov do vrha. Kadar koli pojdeš v kaščo vzemi iz polnega okna 4 orehe in deni jih v prazno okno; nikar jih ne jedi in čez nekaj časa ti bom nekaj pokazal.

Snaha je mislila, da se mu je zmešalo ali vendar ga uboga in vselej, kadar je čla v kaščo predjala je 4 orehe iz polnega v prazno okno. In čudno: polno okno je postajalo vedno bolj prazno a prazno se je napolnjevalo z orehi.

Ko je bilo prazno okno popolnoma polno a polno prazno, pride tast k snahi in ji reče: Vidiš, ti si mojo zapoved poslu-

šala in devala orehe v prazno okno. Če bi bila pa vselej pojedla 4 orehe, ne bi jih imeli zdaj nič. A tako bom jaz te orehe prodal in kupil za izkupilo posetve. Za dve njivi je bo a če bi nam bila ti orehe pojedla, bi si moral zdaj denar izposojevati. — Zapomni si to in nikdar ti ne bo hiša prazna.

PAMETNO DEKLE.

V nekem mestu je živelo neko jako lepo dekle, ktero so mnogi imenitni age in begi snubili ali ona ni hotela nobenega.

Nekega dne prideta v njeno hišo dva mladeniča na snubitev. Eden je bil beg, drugi je bil rokodelec. Ko sta povedala kaj hočeta, vpraša dekle prvega: „Kdo si ti?“

„Jaz sem beg,“ odgovori on, „živim kakor muha v masti, denarja imam mnogo in potrošim, kolikor le hočem, z eno besedo: lepše mi ne more biti.“

Potem vpraša dekle drugega: „A kaj si ti?“

„Jaz sem rokodelec,“ odgovori ta, „živim od svojega rokodelstva zelo zadovoljno. To kar zaslužim ne pokriva samo mojih vsakdanjih potrebščin, ampak vsak teden prihranim nekaj denarja tudi za bolezen in za stare dni.“

„Jaz sem tvoja“, mu reče dekle in sprejme njegov prstan a beg osramočen odide.

Mnogi so se čudili, zakaj jemlje rajše rokodelca, kakor bega a ona jim je odgovorila: „Več je vreden tisti, ki dela in štedi, kakor tisti, ki nič ne dela in zapravlja.“

Nevaren trenotek.

Zdravnik: „In kaj hočem k koncu še reči: piti pivo, gospod Mazavko, prepovem najostreje.“

Izkoriščena priložnost.

A: (Kateri si je ravnokar naročil pivo). „Za vse hudiče, ravnokar sem se spomnil, da sem pozabil denarnico doma.“

B: „Jaz to za Tebe plačam.“

A: „Hočeš? (k natakarju): prinesite mi tudi še porcijo goske.“

BRIVEC.

Paja Senković je bil brivec. Ali hodil je samo po hišah brit, doma pa se je pečal s poljedelstvom. Imel je hišico in nekoliko oral plodne sremske zemlje.

Vsak dan sva se srečavala, ali nikoli me ni pozdravil. Drugi brivci mi niso mogli dosti izkazati in dokazati svoje prijaznosti, naklonjenosti, uljudnosti, niso znali na kakšen način naj mi izrazijo svoje najgloblje spoštovanje. „Sluga, sluga pokoren, sluga ponižen — najponižnejši, klanjam se, prečastni“ in kaj jaz vem, kakšni robski pokloni in pozdravi so mi še zveneli iz njihovih ust! Razume se, da so se spoštljivo odkrivali in globoko klanjali. Moj „telesni“ brivec — ta pa je prekosil vse. Če sem stopil v brivnico, mi je prihitel naproti s tako sladkim nasmehom, da bi ga bila vesela zaljubljena stara devica, vzel klobuk in palico, in se žuril in žuril, da ne zamudi trenutka, ko mi more pomagati sleči suknjo. Potem je kakor umetnik v cirkusu skočil k sedežu, ga lepo očistil z metlico, se poklonil in zapel sladko kakor starikava primadona: „Izvolite sesti, prečastni!“ Ko sem vstal s pomlajenim obrazom, se je zopet sukal krog mene z metlico, da ne obvisi morda na meni kje kakšen lasek. Bil je Švaba. Odkar je prišlo v modo, da so tukajšni Nemci opustili hrvaški pozdrav: „Z Bogom“ in ga zamenili s pristno-germanskim „adieu“, seveda tudi moj telesni brivec ni smel zaostati. Ali izgovorjal je besedo tako, da je stisnil ustnice od obeh strani in se je spredaj iz okroglaste odprtine začul: „attieu“. S tem je mislil, da je prekosil navadne seljake, ki nimajo pojma o finem izgovarjanju. Meni pa je bilo smešno in zoprno njegovo vedenje in bil sem vesel, ko sem se oddahnil sloboden zunaj na čistem zraku.

Paja Senković je bil ves drugačen, vsaj meni nasproti. Skoro ignoriral me je. Ker sem velik demokrat, mu tega nika-kor nisem zameril. Ali čudil sem se. Mislil sem si: je pač mrk in neprijazen človek, kakoršnih dobiš še več po zagonetnem svetu.

Paja je bil oženjen, in je imel hčerkico. Ko je izpolnila šesto leto, je prišla v prvi razred ljudske šole. Lepo dekletce je bila s svetlimi svedrastimi laski ki se podajo celo glavicam odraščениh devojč. Učiteljica jo je posadila v predzadnjo klop, kjer je sedela mirno in tiho. Svetopisemske zgodbe si je zapomnila, če sem jih le enkrat povedal. Pohvalil sem jo, bil sem dober in prijazen ž njo, zaprašal jo o mami, o tati, o mali sestrici, ki jo je včasih pestovala in o punčki, ki jo je prinesel sv. Miklavž. Šla sva včasih tudi skupaj domov, ker stanujeva v isti ulici. Če me je zagledala z okna očetne hise, je že oddaleč klicala: „Hvaljen Isus!“

„Na veke,“ sem ji odzdravil in se ji prijazno nasmejal. Tedaj je bila vsa srečna. Privlekla je mamico k oknu in ji pripovedovala, pokazujoč s prstom name: „Vidiš, mama, to je naš katehet.“

Čudo, pravo čudo se je zgodilo s Pajom Senkovičem, odkar je njegova hčerka postala moja učenka. Naenkrat me je začel pozdravljati: najprej s kimanjem glave, potem je začel prijemati za klobuk in nazadnje se je popolnoma uljudno odkrival. Skoro verjeti nisem mogel. Kaj je pač povzročilo to izpremembo?! Nisem si mogel misliti, da bi ponosni mož zatedalj snemal klobuk pred menoj, da bi se mi prilizaval kot katehetu njegove hčerke, hoteč me pridobiti za to, da bom dober z njegovim otrokom, da ga ne kaznujem in da mu zapišem dober red. Ne, zaraditega se ni tako predrugačil!

Daleč v stranski ulici je bil brivec, h kateremu sem hodil, da je kosil strnišče po mojem obrazu. Neprijetno mi je bilo hoditi k njemu posebno v deževnih dneh po blatu, in nič rad nisem poslušal govoric vsakovrstnih njegovih gostov. Ker je Senkovič stanoval v isti ulici kakor jaz, ni bilo nič naravnejšega, nego da sem ga neki dan vprašal, bi li mogel hoditi brit tudi mene. Bil je pripravljen in dogovorila sva se za plačo in ktere dni in ure bo prihajal.

„Senkovič“, ga nagovorim neki dan, ko me je bil ostrgal, „recite mi, zakaj ste bili tako dolgo, dokler ni začela hoditi vaša hčerka v šole, tako neprijazen proti meni?“

„Imel sem poseben vzrok, predsodek. Oprostite!“

„O, nič, nič zato. Samo ta vaš predsodek me zanima. Kar povejte!“

„No, če želite, vam pa povem: Prišel sem iz gornje Slavonije semkaj kot pomočnik“ . . .

„Viste torej Hrvat,“ ustavim njegovo pripovedovanje. „Veste, tukaj je toliko rodbin s popolnoma hrvaškimi imeni, ki so pa danes ponemčene, da sem bil prepričan, da ste tudi vi iz kakšne take že pred mnogo desetletji potujčene obitelji.“

„Ne, Hrvat sem, a žena mi je Švabica, in otrok govori seveda bolje nemško nego hrvaško. — Ko sem bil že nekaj let samostalen mojster, se dogodi velika nesreča, nesreča za me, a še večja za mojo mater in za mojega mlajšega brata. V moji rojstni vasi so bile volitve za sabor. Kotarski predstojnik, videč, da bi vladina stranka mogla propasti, da zapreti nekatere opozicijske volilce. Sveti srd zavre v srcih slobodnih mož. Zberó se, odkorakajo pred kotarsko oblast in glasno zahtevajo, da se zaprti izpusté. Činovnik, ki je vodil volitve, noče ugoditi opravičeni zahtevi. Množica je vedno bolj naraščala. Možje so se grozili, žene so kričale. Moj oče, že napol divji vsled tega krivičnega pritiska, prime za puško enega izmed orožnikov, ki so branili vhod v kotarsko oblast. Tovariš orožnikov, videč, da je

prijel moj oče za tovariševo puško, pomeri in ustreli. Oče pade smrtno zadet, a množica se umakne, kolneč svoje zatiralce, bajonetom orožnikov.

Precej zadolženo posestvo proda mati doseljenemu Švabu in se preseli z mlajšim sinom k meni. Brat je tu obiskaval ljudsko šolo. Moj zaslužek ni bil baš velik in zato smo morali delati in skrbeti vsi, da se pošteno preživimo. Mati je prala in likala. Neki večer je likala pozno v noč. Drugi smo bili že legli spat, le brat ni hotel pustiti mamice same, temveč je bdel pri njej. Zjutraj je bil pa slabotni otrok tako truden in zaspan, da smo ga komaj vzbudili, ko je bil čas, da gre v šolo. Čez dve ali tri ure pride domov ves zaplakan in zatrjujoč, da ne pojde več v šolo. Da je zadremal v klopi, a gospod katehet ga je vzbudil s klofuto in je moral stati vso uro pred tablo. Med odmorom pa so se švabski otroci norčevali iz njega in ga psovali, da je Hrvat, da so Hrvatje sami ubijalci, da je bil tudi njegov oče ubijalec in da se ga zato ustrelili.

„V meni je vse vrelo,“ je pripovedoval Senković s trdim glasom i oko mu je srdito žarelo. „Skregal sem se tisti dan z ženo, in odločil, da zapustim to švabsko gnezdo in pojdem kamorkoli. Komaj sem se toliko potolažil, da sem vendarle ostal tukaj. A jezo sem kuhaj na vsakogar, posebno na brezobzirnega, trdosrčnega kateheta. Od tistega časa nisem pozdravljal nobenega duhovnika niti učitelja. Ali zdaj mi moja hčerka že več mescev dan na dan pripoveduje, kako dobro učiteljico ima, posebno pa ne more prehvaliti vas, in je kar vsa srečna, kedar ima veronauk. Zdaj veste torej vzrok mojega neotesanega vedenja.“

„Senković, ne govorite o neotesanosti,“ povzamem jaz v neprijetni zadregi. „Saj veste: da pozdravljamo, je le znak uljudnosti, ali da odzdravljamo, je naša dolžnost. Neuljudnost morda ni posebno lepa, ali more biti znak samostojnega, neodvisnega naziranja, med tem, ko je posebno prevelika uljudnost neredkokrat dokaz suženjske čudi. Ali katehetu vašega brata ste pač delali krivico. Glejte, on ni mogel vedeti, da je otrok bdel pozno v noč pri materi.“

„Mogel je to izvedeti od otroka, da ga je mirno prebudil in poprašal“, odgovori malo razdraženo brivec. „Zaraditega, ker je malo zadremal, ga ni bilo treba precej udariti.“

Senković pospravi svoje stvari, se posloví in odide. Jaz pa sem premišljeval, koliko napak se me še drži pri odgoju otrok, kolika umetnost je postopanje z deco in kako malo brige in pažnje posvečujejo vlade šolam, otrokom in učiteljem. S slabimi plačami sejejo nezadovoljnost v srca učiteljev, a nezadovoljnejš je razdražljiv, nima neobhodno potrebnega miru in potrpljenja, niti navdušenosti in veselja za vzvišeni in sveti poklic. Lahko se da zavesti od trenutnega nerazpoloženja in stori napako,

morda le majhno, ki pa utegne imeti velike posledice. Sigurno smejo države upati boljše bodočnosti od zadovoljnih učiteljev in od dobro vzgojene mladine, nego od — ostro nabrušenih sabelj in od brzostrelnih topov!

IVAN TERČEK:

SPOZNANJE.

Šele ob smrti,
v zadnji uri,
življenje v pravi luči zreš.
Vzdigneš pest, da bi udaril,
da vse zamujeno v mahu bi popravil,
oči zatisneš, pa umreš.

R. W. EMERSON:

MENIH VASILIJ.

Pripoveduje se o menihu Vasilju, da je bil od papeža izobčen iz cerkve in po smrti dan pod stražo angelja, ki mu je moral najti v peklu mesto pokore.

Ali menih Vasilij je bil tako zgovoren in ljubeznjiv, da so ga povsod, kamorkoli je prišel, sprejeli vljudno ter so vsi postopali z njim obzirno, tudi najbolj nevljudni vrati v peklu. Če se je Vasilij ž njimi razgovarjal, mu niso ugovarjali, niti mučili ga niso, da začeli so oponašati njegovo ljubeznjivo vedenje. Da celo dobri angelji so od daleč iz nebes hodili ga obiskovat in se ž njim pogovarjat. Angelj, ki je bil poslan ž njim, da mu najde mesto muk in pokore, ga je vodil od enega hujšega kraja pekla do drugega ali brez uspeha. Kajti menihova duša je bila tako skromna in zadovoljna, da je v vsakem kraju, v vsaki družini našel nekaj, kar je bilo vredno hvale, tako da je celo iz samega pekla naredil nekako prijetno prebivališče, nekaka nebesa.

Končno se je angelj vrnil s svojim jetnikom k onim, ki so ga poslali in je rekel, da ne more najti ognja, ki bi Vasilja pekel; kajti v vsaki priliki je ostal Vasilij stari zadovoljni in ljubeznjivi Vasilij.

In dalje pripoveduje legenda, da je bila Vasiljeva obsodba preklicana, da mu je bil dovoljen vstop v nebo in da so ga poznejše proglasili za svetnika.

ZMOTA NAD ZMOTO.

V elika stenska ura je odbila šesto.

Pri svoji pisalni mizi je sedel Rogač, komik pri mestnem gledišču. Od časa do časa si je napolnil izpraznjeno skudelico s še kadečo se črno kavo. V kratkih presledkih je izpihoval gost dim debele smodke v zrak in to je brezdvomno naznanjalo, da je bil najboljši učenec in oboževatelj Thalije, modrice komične igre, zelo, zelo nervozen.

To nerazpoloženost je občutil Rogač v celem obsegu. Vse ga je jezilo. Udušiti je hotel ta nenavadni pojav, toda zaman. Prebral je že novo komedijo, katero mu je bil izročil ravnatelj v pregled in katera bi imela krasiti kot privlačna noviteta repertoar bližnje gledališke sezone, a pri sklepu tretjega dejanja je spoznal, da je bral le mehanično, da ni imel o vsebini niti pojma. To spoznanje ga je še bolj razljutilo in knjiga je frčala daleč tja pod okno. Ista usoda bi bila kmalu namenjena tudi smodki, da je ni rešil njen rdeči pas prezgodnjega pogina.

In prav ta rdeči pas mu je vzbudil spomin na prejšnji večer.

Njegov prijatelj, veletržec Muha, ga je bil povabil na večerjo, oziroma kakor se je blagovolil sam izraziti: na mal prigrizek, češ da se bo praznovala v domačem krogu 25 letnica njegovega marljivega delovanja na gledaliških deskah. Da obhaja ta dan kak jubilej, o tem Rogač sam ni ničesar vedel, toda prijatelju in še takemu odreči prošnjo in odkloniti povabilo, bi pričalo le o njegovi nehvaležnosti do mecena, po drugi strani je pa komik predobro poznal in še bolje cenil take napovedane prigrizke.

Elegantna družba je bila zbrana. O mizju je caroval slavljenec. Vse ga je slavilo. Čim bolj je potekal čas, čim boljša kapeljica je prihajala na mizo, tem pogostejše in tem daljše so bile napitnice. Na vse strani se je moral Rogač zahvaljevati. Ves vznemirjen je bil, ko je videl toliko zvestih prijateljev, toliko navdušenih čestilcev. Zasnoval si je resen govor. Govoril je o gledališki umetnosti, o vzvišeni nalogi pravega umetnika in čudno — vsakemu stavku je sledila salva neukrotljivega smeha in naj je bila vsebina še tako resna, sentimentalna, omizje jo je kvitiralo s krohotom. Pri tem je komik prvič spoznal resnico, da vidi občinstvo v njem komika, tudi če ni na odru, da smatra komičnim vsako njegovo besedo. Če nastopa komik v resni ulogi, je že zato komičen, ker hoče biti resen.

To spoznanje je zelo vjezilo Rogača. Brez ovinkov je povedal družbi svoje mnenje, pojasnil ji njene zmote v tem oziru in — uspeh? Cela družba se je še bolj smejala, češ komik je prekosil v tej resni ulogi celo samega sebe. Ni mu ostalo drugega, kakor vstvariti si o zbranih navzočih posebno mnenje, za-

kopati isto globoko v srcu z nado, da vsklije o primernem času iz tega semena sladko maščevanje, s katerim mora dokazati, da zna tudi priznan komik resno misliti, govoriti, delati. — —

Kaka izpremema! Ves čas se je trudil, da si je pridobil z vestno rešitvijo svojih ulog priznanje smejočega se občinstva in strogih kritikov! Temeljito je proučeval vsako komedijo, da je doznal pravo komiko, naj je že tičala ta v besedah, mimiki ali v situaciji, in sedaj, ko je postal znamenit umetnik, ga je razburil prisrčen smeh, smeh, ki je imel prej večjo vrednost zanj kot najburnejši aplaus, kot najbolj laskava kritika.

Maščevanje! Že misel sama na maščevanje je ohlajala Rogaču razgreto kri. Toda niti črna kava, niti debela smodka nista bili dovolj močni, da bi pokazali užaljencu način, kako naj se maščuje.

Nekdo je potrkal. Na prijazen „naprej!“ so stopili v Rogačevo sobo njegovi prijatelji: odvetnik dr. Kraljič, urednik Hrast in posestnik Petrič.

Sedli so na mehke fotelje.

„Veš kaj, dragi Rogač,“ tako je začel dr. Kraljič „brez uvoda in brez ovinkov ti naznanjam namen našega prihoda. Pregovoriti te hočemo in te moramo, da sprejmeš kandidaturo v našem mestu!“

„Komik in poslanec!?“ se je začudil Rogač. „To se pač ne zlaga.“

„Oho, kdo pa pravi: poslanec?“ se je vmešal urednik Hrast. „Mi ti ponujamo samo kandidaturo, za poslansko čast se moraš že priporočiti volilcem!“

„Hrast, ti pa le molči, vse nam še skvariš!“ mu je svetoval odvetnik. „Saj ne znaš pregovarjati. Prepusti meni ta posel! Stvar je namreč taka. V našem mestu je toliko strank in stranic, da so šanse za vsakega kandidata zelo neugodne. Ožja volitev je skoraj neizogibna. Prodrl bi k večjemu kandidat, čegar popularnost bi odvrnila vsem drugim strankam toliko glasov, da bi jih imel dovolj. In tak kandidat bi bil edino le ti. Celo mesto te pozna, čestilce svoje umetnosti imaš v vseh slojih meščanstva, kar pač najbolj dokazujejo vedno polno gledališče in razni venci, ki ti vise po stenah. S teboj lahko zmagamo, brez tebe se lahko blamiramo. Tvoja kandidatura bo učinkovala kakor kaka nova komedija: tvoja vodilna uloga napolni volišče do zadnjega kotička. Žrtvuj se, saj koncem konca je lahko tudi komik dober naroden delavec na resnem političnem polju.“

„Seveda, seveda! Popolnoma se strinjam s tvojimi nazori. Dokazati hočem, da mi ni tuje resno delovanje. Vašo kandidaturo, prijatelji, sprejemem!“ Pri teh svečanostnih besedah je zadonel Rogaču v ušesih neopravičeni smeh včerajšnjega omizja, čutil je, da je prišla ura maščevanja in zadovoljno je segel prijateljem nekako v podkrepljenje svoje izjave v roke.

„Škoda, da si se tako naglo odločil!“ se je oglasil Petrič. „Če ne bi imela moja prijatelja uspeha, sem se pripravil na tak govor, da se bi moral vdati. Drugič ne bodi tako nagel v svojih sklepih, da zamorem tudi jaz prepričevati trmaste gospode!“

Tako so se razgovarjali prijatelji pri kozarcu dobrega vina pozno v noč, osnovali natančen načrt celega agitacijskega dela, določili prostore za javne shode, sestavili navdušen oklic na volilce in — meščanom se niti sanjalo ni, da se je isti čas pojavila nova zvezda na domačem političnem obzorju.

Kakor v vsako vlogo, tako hitro se je vživel Rogač kot spreten in odličen igralec tudi v svojo novo vlogo kandidata. Imel je dobre učitelje in svetovalce v izkušenih strankinih politikih, ki so se kar čudili svojemu učencu in se ob enem veselili, da so zasledili popolnoma nov talent za politiko.

Rogač pa je bil tudi v resnici dober učenec. Še največ preglastic mu je delal strankin gospodarski program. Ni čuda! On je bil umetnik in za take suhoparne, prozaične stvari ni imel mnoga smisla.

Takim predpripravam je sledilo intenzivno agitacijsko delo. Shod se je vrstil s shodom in ime znanega, priljubljenega kandidata — komika je povsod privabljal vse polno poslušalcev.

Težko je bilo v začetku Rogaču razvijati svoj programni govor — brez suflerke. Polagoma se je privadil na ta nedostatek, saj je itak izpolnjeval njegove neprostovoljne govorniške odmore bučen smeh zbranih volilcev, ki so še vedno videli v govorniku le komika. S svojo hudomušno žilico, katera mu je bila prirojena, je razorožil s časoma tudi vse reporterje nasprotnih strank.

Uspehi niso izostali. Dva stranska kandidata sta se koj odpovedala kislemu grozdju, eden radi boleznosti, drugi pa radi domačih razmer.

Po zadnjem shodu „Pri povodnem možu“ so se pa uverili celo najhujši strankini črnogledi o popolni Rogačevi zmagi. Zdelo se je, kakor da bi bil ta shod benefica kandidata, ki je privabila na prostrani vrt veliko množico volicev občudovati umetnika — komika v njegovi najnovejši in menda najlepši ulogi volilnega kandidata. Veselo razpoloženje je doseglo svoj višek, ko je razlagal potnega obraza govornik pripravljeni načrt gospodarskih reform v svojem volilnem okraju.

Zopet se je jezil Rogač v svojem srcu nad občinstvom, ki ni umevalo njegove požrtvovalnosti in njegovih resnih namenov. Pa pride čas, ko ga bodo ljudje spoznavali tudi od te strani! In to je bila njegova edina tolažba.

Kandidat Rogač, oziroma komik Rogač je zmagal z lepo večino glasov. Mirozov, bakljada, pojedina, govori in naslednji dan so se že popolnoma umirili prej tako razburjeni politični valovi in da ni bilo časopisov in njihovih stereotipnih pozivov:

„poslanci, pozor!“ bi poslanec sam skoraj pozabil na to komedijo brez suflerke, brez vaj in brez vstopnine.

Dober mesec pozneje se je vršilo kratko zasedanje. Koj v prvih sejah se je že izkazal poslanec Rogač temeljitega zgovornika interesov svojih volilcev. Njegove interpelacije, njegovi predlogi so vzbujali občo pozornost.

Z občinstvom se je pa zgodila čudna izprememba. Mirna, resna, preudarna beseda v Rogačevih političnih govorih je zbrinjala vso komiko raz njegovo osebo in pred strmečo galerijo je stala mogočna postava novega politika. Vse se je divilo njegovim zmožnostim, le njegov ravnatelj se je bal, da bo škodovala resnoba izbornemu komiku v bližajoči se gledališki sezoni.

Ta bojazen je pa bila neutemeljena. Še nikdar ni nastopal komik Rogač tako sigurno, kakor baš tačas. Bil je res umetnik. Pogodil je vsako vlogo izbornu. Dokazal je, da zna biti, tudi resen politik dober komik.

In občinstvo? Oh, to ljubo občinstvo! Vsako jutro je dobival Rogač kopico pisem s podpisi in brez njih. V vsakem je bila sicer pohvala včerašnjemu nastopu, toda ta pohvala je končala navadno z nasvetom, naj obrne hrbet komediji, ker napravi nekam čuden vtis na volilca, ako se mora smejati svojemu poslancu. Kot resen politik, ki si je nadel na svoja ramena prosto-voljno tako težko breme ljudskega zastopstva, ne sme skrbeti za smeh, ker drugače postane poslanec komična karikatura. Naj se raje posveti drami, v kateri ne more trpeti ugled resnega politika.

Zmota nad zmoto!

Ko je imel Rogač resne govore, se je smejalo občinstvo komiku in ko je nastopal v igri na odru kot komik, je videlo isto občinstvo v njem le poslanca.

In komik in politik sta izgubila svojo vero v sebe, v svoje talente in v — občinstvo!

MILAN PUGELJ:

LJUBICA GRETI.

Zdaj je zunaj pomlad,
zunaj kostanji šumijo,
srca mlada budijo
dnevi tihih nad.

Ljubica Greti, povej,
kaj ni k tebi prišla,
tiha, ponižna, sladká,
kakor neskončnost — brez mej. —

Kaj ni k tebi prišla
moja topla ljubav
kakor vzdih ranjav
težkega srca? ...

Ljubica Greti, nikdar
ne zapustim te jaz,
plamenel bo večni čas
te ljubezni žar.

SAMOTAR.

I.

Samotarjeva hišica stoji na prijaznem holmcu v lepi slovenski deželi; ni mnogo oddaljena od vasi Javorje, h kateri spada, le dolinica je vmes, kajti tudi vas je postavljena na gričku. Še obstoji samotarjevo domovanje, njega pa ni več med živimi. Jme mu je bilo Janez, rodbinski priimek njegov se je glasil Mlinar. Janez Mlinar je stanoval v tem samotnem domovju; najljubše mu je bilo, če je bil sam. Zaradi tega so ga vaščani imenovali samotarja ali puščavnika.

Ni bil domačin v tem kraju. Prišel je baš od laške strani sem, nihče ga ni izpraševal, odkod je ravno, samo to se je zvedelo od njega, da je bil bogatih starišev in da je zaradi nesrečne ljubezni zapustil svojce. Mnogo denarja je s seboj prinesel, kupil je na omenjenem holmcu majhno zemljišče, da si ustanovi stanovanje. Majhno kočico z eno sobo je lično pobelil in v sobi je uredil vse, kar je bilo treba. Na semnju je kupil kravico, za katero je preskrbel lesen hlev za hišico. Sena je imel dosti za žival iz vrta, ki je bil velik in katerega je samotar posadil s sadnim drevjem. Velik je ta vrt, veliko jablan in hrušk raste na njem. Saj je pa ta vrt samotarju v največje veselje; vsako leto rodi sadje, da se veje šibe od privelike teže daru božjega, da mora samotar potem podpreti veje, drugače bi se polomila. Veliko dela ima z drevjem spomladi: skrbeti mora, da ne delajo gosence prevelike škode, obrezavati mora suhe veje. Največ dela se mu pa nudi v jeseni: otresti, potem pobrati in znesti v hišico, pa vse sam in toliko jablan! In radodarna duša je ta samotar. Nad polovico sadja razda, nekaj ga pa tudi prodaja; en del pa zreže v kerhlje, kar nese na to v sušilnico na zadnjem koncu vrta. I ko pride tepežni dan, tedaj ne pozabijo otroci samotarja.

Povsod je sameval, kahal si je sam, splošno ločen je bil od sveta, pa je bil vendar vedno vesel in srečen, pozabivši svoja mlada leta, v katerih je pretrpel mnogo bridkih uric. Na vse to je že zdavnaj pozabil; kaj bi se spominjal preteklosti, naj zre raje v bodočnost, saj bode moral kmalu umreti, kajti postaral se je že. Molitev mu je bila sedaj prva skrb, jeze se je vzdrževal, klet ni. Prijazen z vsakomur je pomagal revežu iz stiske, če je bilo treba, dobre nasvete je dajal ljudem, občeval je rad z otroki, večinoma pa je bil zmerom sam — — —

Dnevi njegovega dolgoletnega samotarskega življenja pa so polagoma otemneli in minuli . . .

Neko nedeljo — bilo je v jeseni — se postavi Janez Mlinar, danes prvič, med možakarje stare korenine, čakajoče pred cerkvijo, kdaj da bode zazvonilo „skupaj“. Ni imel te navade, da bi

se vsako nedeljo razgovarjal z možmi tu pred cerkvijo, ampak stopil je takoj v cerkev. Danes pa je imel važne pomenke, z nekim kmetom in tako je ostal ž njim med možakarji do zvonjenja. Poleg možakarjev je druga gruča: to so fantje iz fare. Nekaj glasni so in videti je, da ni pravega prijateljstva med njimi: prepirajo se. Prepir je povzročil Reparjev Matevž, doma iz Javorij, polnoleten krojač in neoženjen, štel se je še vedno k fantom. Skoro si bodo skočili v lase. Zdaj zazvone zvonovi. Reparjev Matevž udari enega fanta po glavi ter mu tako zbije klobuk z glave; in nastal bi pretep tu pred cerkvijo, da ni vmes stopil Janez Mlinar in jih pomiril. Krojača je posvaril, rekoč: „Star si, pa še nimaš pameti. Vedno se bi tepel. To ni lepo.“ Krojač se je s srdom obrnil ter se je izgubil v cerkev. Gnev in sovraštvo do samotarja se mu je priplazilo v srce. Že prej je sovražil samotarja, sedaj je pa rastle to sovraštvo še bolj. Tako ga osramotiti pred možmi in fanti! Zakaj ni precej nanj skočil in ga zadavil! Sicer pa še prideta lahko skupaj! Tako je celo deseto mašo mislil krojač Matevž.

Mesec dni je preteklo po tem dogodku.

Noč je legla nad Javorje in nad samotarjevo kočico. Samotar Janez Mlinar sloni pri odprtem oknu in gleda v svetlo noč. Odvečerjal je že, odmolil rožni venec in večerne molitve, upihnil je luč in se je hotel, preden gre spat, navžiti svežega zraka. Zre v daljavo. Vse že počiva, Javorje miruje v sladkem spanju, nikjer nobene luči. Samotar misli vsakojake misli. Premišlja svoje sedanje stanje in se zamisli v svoja mlada leta . . .

Enkrat je bil mlad in lep mladenič. Ljubil je lepo in bogato dekle Ano. Tudi ona ga je rada imela, a samo za kratek čas. Lahko bi se vzela, saj sta bila oba bogata in mlada, tudi stariši obeh so bili za to; pa ona mu je postala nezvesta; vzljubila je nekega Italijana. Lahko bi se poročil Janez z drugo, tudi bogato nevesto, pa njegovo srce je gorelo samo za Ano. Ljubil jo je, in zato jo je pustil drugemu, samo da je z onim srečna. Pustil je dom, vzel svojo doto in šel po svetu . . . „In sedaj peljem tu svoje življenje dalje, stariši so mi umrli, dom je bil prodan“, je končal svoje misli. „Kaj mi je bilo, da sem šel od doma? Doma bi bil ostal, pa se oženil, saj je dosti lepih žensk na svetu.“ Sedaj prvič je čutil, da je tako sam in ločen od drugih. Želel je biti v družbi, v dobri družini. Kako bi bilo to sladko in prijetno! Pa misel na smrt se mu je vsilila v glavo in bil je precej drugačnih misli. „Star sem“, je govoril — „pa je že tako dobro, kakor je.“ In vesel je bil zopet svojega samotarskega življenja. Nekje je zahreščalo. To predrami samotarja iz njegovih misli, da zapre okno in se spravi v postelj.

Samotarjevi kočiči se približuje neki človek. Iz njegovega vedenja se spozna, da je razburjen, da namerava nekaj strašnega.

Res ni imel ta človek dobrega namena. Parkrat udari po vratih samotarjeve hišice, na kar so se slaba vrata udala raz-

grajacu; ta udere v sobo, kjer samotar še ni zaspal. Zelo prestrašen plane iz postelje z vprašanjem: „Kdo je?“

„Jaz sem“, odgovori napadalec, „Reparjev Matevž iz Javorij!“ in prime samotarja za vrat, ga vrže na tla in ga davi. „Boš vedel vpričo ljudi mene zbadati, ti...“

„Na pomoč“, ječi ubogi samotar na tleh v rokah Matevževih.

„Na, tu imaš pomoč“, reče ta, ga brcne in izpusti iz rok.

„Vode bi rad... prinesi mi vode...“ govoril je samotar praznim stenam, kajti Matevž jo je že popihal ven...

Samotar se je hotel vzdigniti, pa ni šlo. Hotel je govoriti, pa glas mu je odrekel. Pomoči je potreboval, pa je ni bilo. Onesveščen mora ležati na tleh do jutra...

II.

Štirinajst dni potem je stopal Janez Mlinar po poti, ki pelje iz Javorij ob gozdu v bližnji trg. Tožit gre namreč na okrajno sodnijo Reparjevega Matevža, ki ga je prišel tisto noč nadlegovat in mu je s tem prizadjal bolečine.

Bilo je slabo jesensko vreme. Oblaki so bili nakopičeni, bilo je poltemno in pripravljalo se je k dežju. Iz polja so bili zadnji pridelki pospravljeni, drevje je bilo golo, nikjer petja ptičjega — pusti dnevi in kmalu bo moral pasti sneg.

Pot zavije čez polje. Nobenega človeka ni srečal samotar v tem praznem, pustem kraju, vse je tiho, le vrane se tupatam vzdignejo v zrak kričeč, ko zapazijo samotarja na poti.

Bil je samotar praznično oblečen, nove škornje je imel obute in zimska suknja ga je prijetno grela. V enomer je gledal z očmi na blatno pot, včasih je pogledal na vreme, če bi bilo treba rabiti dežnik, katerega je nosil v rokah.

Potem pa si je vedno ponavljal na tihem, kako bo govoril na sodniji pred gospodi. Prišel je nenadoma človek v njegovo sobo, Reparjev Matevž je bil to, spoznal ga je po glasu, vrgel ga je na tla, a nadalje se ne spominja dobro. Grozne bolečine je pretrpel, še-le v jutro se je predramil...

Obrnil se je nazaj, da bi se prepričal, koliko poti je že prehodil; še toliko kolikor je do sedaj hodil, ima hoda. Pospešil je korake.

Na sodniji pa ni opravil ničesar. Za priče so ga vprašali gospodje a on jim je odgovoril, da je njegova resnična beseda zadosti velika priča. Niso mu verjeli. Slišal je od njih: „Ko bi bili prej prišli, bi verovali mi vsaj vašim bolečinam. Sicer ste pa že bili pijani, ste padli kje, in ste se pobili.“ „Kaj, jaz pa pijan“, se ga polasti jeza. Ni se je mogel vzdržati. Ves rudeč je bil od togote, da bi gospode kar zdrobil. „Jaz, pa pijan“, je besnel, „še nikoli se nisem napil.“

Gospodje misleči, da je zdaj res pijan, ker tako kriči, so ga silili, naj gre le ven, če ne se mu zna še kaj slabega pripetiti.

„Kje je pravica?“ zatuli samotar.

V vsej togoti pride na cesto. Začuti, da je lačen in žejen. Zavije v neko gostilno, kjer so bili večinoma delavci iz tovarne. Vse mize so bile zasedene, le pri eni okrogli mizi v kotu je sedel en sam človek; po vnanjosti je bilo soditi, da je potepuh. Dolgočasi se; tovaršijo mu pa dela steklenica žganja. K temu potepuhu prisede samotar-

Naroči si jedila in vina. Dobro mu je teknila jed, kajti lačen je bil zelo, toda vino mu danes ni prav posebno dišalo. Zato ponudi svojemu sosеду, ki se mu pa zahvali, rekoč, da pije samo žganje. Samotar plača eno steklenico zanj. Ta je bil vesel, kajti v žepu mu je jako slaba predla. Zadovoljno se na smeje in pije...

Samotar sedi pri mizi in nemo zre pred se. Domisli se današnjega dogodka na sodnji. Nov srd se ga je lotil. „Ogoljujati so me..., kje je kaj pravice na svetu“, je zaklical na glas.

Takrat pa je imel samotar hud boj v svojem srcu. Kaj, ko bi tudi on si naročil žganja. Vedno je učil druge, da je žganje strup. Danes ga pa zapeljuje hudobni duh in mu prigovarja, vsaj malo pokusiti. Večkrat je samotar slišal, kakega žganjarja, ki je pravil, da pije žganje, kadar je jezen in nesrečen. Danes je on sam v takem položaju... Bode vsaj malo pozabil na krivico, ki se mu je zgodila... in res, zmagal je hudobni duh...

Človek, za katerega je samotar plačal žganje, mu ga ponudi. Sicer ga je bilo še veliko v steklenici, pa samotar jo je izpraznil v trenutku. Dobro se mu je zdelo žganje. Pozabil je na vse. Postal je vesel in naročil je zopet...

Pil je s sosedem. Samotar je plačeval, pila sta oba...

„Dobra je ta pijača“, je govoril samotar s pretrganim glasom. „Le pijmo ga“, nagnil je in izpraznil steklenico...

III.

Minilo je pet let.

Mnogo slabega se je vedelo govoriti črez samotarja, ki pa ni več samotaril, ampak štel se je k oni vrsti ljudi, ki si dolg čas preganjajo v pijači in v veseli družini. Postal je Janez Mlinar pijanec, da ni kmalu takega.

Ves svoj denar je zapil; kravico je moral prodati; vrt je puščal v nemar; če je hotel živeti, je moral dela iskati pri kmetih. Vsak zasluženi vinar je nesel v krčmo za žganje, še celo na upanje je prišel piti.

Čisto drugačen človek je Janez Mlinar, kakor je bil pred petimi leti. Že prej šibke narave, se ga zdaj komaj kosti sku-

paj drže. Obraz je čemern, oči so udrte in temne. Vesel je, zopet žalosten, obup se ga polasti včasih, kadar mu pridejo prešnja leta na misel. Jezen je takoj in zopet postane precej dober, kakor se mu zljubi in kakor naleti čas.

Z Reparjevimi Matevžem sta največja prijatelja; vse si zupata, nobene tajnosti ne sme biti med njima. Včasih, ko sedita v krčmi, se spomnita na pet let nazaj. Od tiste noči kaj rada govorita; tedaj pa se začneta smejati in temu smehu ni kmalu konca. — — —

Lep junijski popoldan je.

Tedaj, ko vse dela, ko se kmet trudi na polju in travniku, ko se vsaka stvarica veseli lepega božjega dne, stoji Janez Mlinar zamišljeno pred svojo hišico; v vežna vrata je obrnjen. Kar ga nekdo pogladi po rami; njegov prijatelj Reparjev Matevž je.

Samotar se ozre in dé: „Kaj hočeš?“ Nič ni prav dobre volje.

Prišlec ga lokavo pogleda. „Ne bi šla malo gori v Javorje?“ odgovori.

„Kaj bo tam?“ pravi samotar nato, potiplje z roko v žep, koliko je še denarja; kajti slutil je, zakaj je Matevž prišel.

„No, saj veš. Se že razumeva“, mu dé ta v odgovor in pomežikne z očmi.

Samotar ne reče nato ničesar.

Krojač govori dalje: „Grlo imam suho, žejen sem. Sam sedeti v krčmi in se dolgočasiti, ni za me. Zato se dobi lahko tovariša.“

Samotar ga razume. Mahneta jo v vas v krčmo po bližnjici, koder se je navadil samotar hoditi v Javorje, da je kolikor mogoče najhitreje prišel gori. Ta steza pelje mimo brezdna zaraščenega na vrhu okroginokrog z grmovjem. Po noči je nevarno iti mimo.

Kmalu sta v Javorjih. V krčmi, kamor sta navadno zahajala, pijeta žganje, uganjata šale in pijeta . . .

Proti večeru izgine Reparjev Matevž iz krčme, ne da bi plačal svojega deleža, v upanju, da bo prijatelj Janez zanj plačal. V resnici plača zanj samotar, ki ostane še dolgo čez večer in pije, pije, pije . . .

Pozno v noč ga opomni krčmar slonečega in spečega pri mizi, da je treba iti domov.

S težavo se vzdigne, zakolne in opotekaje se stopi na cesto. Noč je temna, brez lune in zvezd.

V svoji pijanosti pa vseeno ve samotar zaviti v pravo smer.

Priplazi se do steze ter jo reže navzdol. Tu pade parkrat prav močno na zemljo. Toda on ne čuti nikakih bolečin; kadar se zvrne po tleh, se pošteno zasmee in zagodrnja, da je dobro napravil. Vkljub temi ni zgrešil steze, vaje je je že zelo ob vsakem času in v vsakem slučaju . . .

Že je blizu brezdna. Slučaj hoče, da zadene ob kamen in da se tako zvali po tleh. Sedaj ga je zbolelo. Pobratil se hoče, pa ne gre tako hitro. „O to pa že ne! Da bi tu-le spal! Je pa že doma bolj fletno“, je jecal in naposled se mu posreči, da se spravi pokoncu . . .

Pri brezdnju se mu zdi, da sliši neki glas. Bila je najbrž sova. Slišal je pripovedovati o tem brezdnju, da opolnoči tu straši . . . Pade nazaj; leži nekaj časa tako. Ves je iz sebe, od strahu se trese; po obrazu mu lije pot lasje so mu na kvišku, od strahu skoro ne čuti pijanosti. Kar naenkrat mu je bilo vse pred očmi. Zraven brezdna je, noč je, pijan je. Že stoji bela žena s koso pred njim, kmalu mahne s koso po njem . . . Pričel je moliti: „O Bog, odpusti mi grehe, velik grešnik sem, spokorim se . . .“

Skuša vstati; k sreči je šlo. Zadene ob grm, hoče nazaj, pa, kakor bi bilo brezdno magnetično, potegne samotarja k sebi . . . Zašumelo je grmovje, z glavo naprej se prekucne samotar v globočino . . .

Krik, ropot se čuje v temno noč . . .

Pozna ga.

„Koliko stane ta obleka v gotovini?“

„Petdeset kron.“

„No in koliko na obroke?“

„To stane sto kron, pa petdeset kron se mora položiti naprej . . .“

Posebnost.

Urednik: „Vaše pesmi so me pustile popolnoma hladnega . . .“

Pesnik: „To se čudim in jaz se pri pesmih vedno tako potim.“

OTROŠKA OBSODBA.

Neka gospodična učiteljica je pripovedovala v prvem razredu otrokom, da je lepo, če naredi starišem o Božicu, o Novem letu in za god kakšno veselje. Bilo je ravno pred svetim Jožefom. In zato jim je povedala kratko pesnico, voščilo za god, da bi se je naučili iz glave. Pripovedovala jim je, kako bodo očeta presenetili, kakšno veselje mu bodo naredili, kako morajo biti hvaležni za vso dobroto, za skrb in za trud, ki ga ima oče z njimi. Koliko žrtvujejo starši za svoje otroke in kako morajo biti otroci dobri in hvaležni.

Majhen deček v prvi klopi je vzdignil roko.

„Kaj bi rad?“ ga je vprašala učiteljica.

„Gospodična, jaz ne morem voščiti očetu za god“.

„Zakaj pa ne?“ se je čudila učiteljica.

„Naš oče so rekli, da se bodo na svoj god nažrli, kakor prase in napili, kakor krava in če počijo! A materi dajejo za celi teden samo eno krono. Da je to zadosti za njo in za nas otroke ... Jaz jim ne morem narediti nobenega veselja, če so taki.“

JEAN AICARD:

KRIVICA.

Hočem samo povedati kakšno je bilo moje prvo srečanje z zlom in krivico. Bilo je že skoro leto dni, odkar mi je umrla mati. Imel sem majhnega psa. Bil je to pes, ki je izgubil svojega gospodarja in šel nekega večera trmoglavo za mojim očetom prav do doma. Moja mati ga je vzela v svojo nego, zakaj bil je ranjen in hodil je samo po treh nogah. Pozdravil se je.

Bil je to prvi pes, ki sem ga imel rad. Moja mati je ležala na smrtni postelji. Dušila se je, zmanjkovalo ji je zraka, zato so mahali z pahljačo nad njenim obrazom. Kar je bilo dobro za bolnega človeka, bi se gotovo dopadlo tudi majhnemu zdravemu psičku. Začel sem pihljati tudi psu. To je poklicalo nasmehljaj na lice umirajoče matere. Takrat nisem razumel, kaj je to smrt, kaj je bolezen. Ko je bila moja mati blizu smrti, so me poslali k sorodnikom. In ko so me zopet pripeljali k mojemu očetu, so mi rekli, da je moja mati odpotovala; da je šla obiskat sorodnike. Verjel sem temu. Malo sem se jokal.

To „odpotovanje“ moje matere ni napravilo na me posebno globokega utisa. Ali leto dni pozneje sem bil pri prijateljih svojega očeta na deželi. Bilo je po zajutruku, miza je bila pospravljena, pokrita samo z belim prtom. Postavil sem na čisto mizo svojega fletnega psička, ki sem ga do takrat držal v naročji, dosegal mi je, ko je bil tako na mizi, ravno do obraza. Posestnik, star gospod, namesto da bi bil vljudno postavil psa na pod in mi razjasnil, da pes ne spada na mizo, zamahnil je z roko, kakor se kosi trava, po vseh štirih nožicah mojega psa in ga vrgel na tla, kjer je začel psiček žalostno cviliti. To je gospoda ujezilo še bolj, sunil je psa z nogo, naganjal ga je pod mizo in stoli s palico neprestano kričoč: „Ven! ven! . . .“ ampak vrata mu ni odprl!

Preveč majhen in preveč slab, da bi bil mogel sam odpreti vrata in tudi preveč prestrašen, sem gledal brez moči, trepetajoč od strahu na ta prizor, katerega sem prav dobro razumel. Tudi najmanjši otroci spoznajo jako hitro krivičnost in sramotnost podobnega početja.

Udarci, ki so padali na ubogo živalico, zadeli so moje srce.

To je moj prvi neprijetni in mučni spomin. Tega dne izgubil sem mnogo zaupanja v dobroto odraslih ljudi. Od takrat nisem se čutil več obvarvanega od vsega zlega na tem velikem širnem svetu. Koliko srečne vere, lepega zaupanja je uvenelo v cvetu moje najlepše otroške dobe za vedno v moji duši.

Narobe svet.

Gospod Mazavka v jutru: Tako se mi vedno zdi, da sem z glavo spodaj.

Dober nasvet.

Pacient: Jaz ne vem kako je to, vedno jem a vendar sem še lačen kakor, da bi imel v želodcu izbito dno.

Doktor: Ja prijatelj potem moraš iti k sodarju.

51. Logograf.

Franja Kozjekova, Vače.

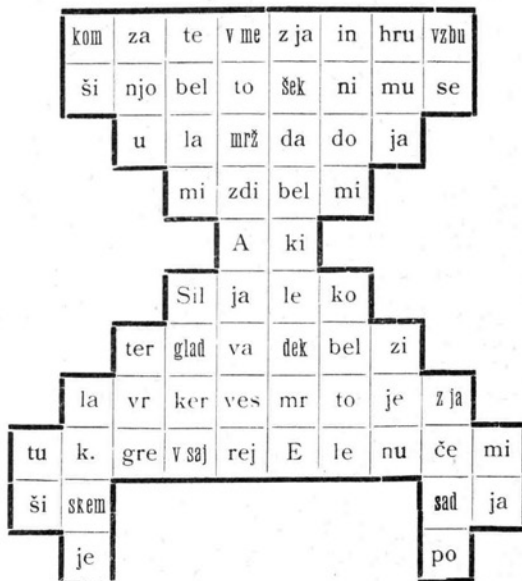
Smem se nazvati jedil kraljico.
Čisla me posebno ženski spol,
to pa često moškimi ni povolj'
ker resko pri meni se sliši o njih govorico.

Zdaj pa oglašava veselo se druga,
kjer jaz se nahajam, tam mine vsa tuga
Radostnega srca me ljubi vsak,
ker lepega petja sem znak.

Če besedi spojiš in odbiješ končnico,
pri raznih zabavah me najdeš v službi,
najraje pa bivam v mičnih ženskih družbi
Zato imam tudi do svojega imena pravico.

52. Konjiček.

Silvester K.

53. Vizitnica.

V. Bitenc, Godgora.

Milena Dolji.

(V imenu je skrit znan
sl. rek.)

54. Uganka.

Jerica Pohorska,
Kranjsko.

Kaj je edino in trojno,
začetek moči in modrosti,
konec vsem stvarjem;
pa vendar ni Bog?

55. Magični kvadrat.

Oskar P., Miren.

a	a	a	e
e	g	k	k
k	l	n	n
o	o	p	p

56. Računska uganka.

Berta Brence, Velenje.

15	45	75
30	60	90
105	135	120

Števila naj se razvrste
tako, da bode vsota
vsake vodoravne in
navpične vrste 225.

Rešitev ugank v 6. števu.

41. Glad ima dobre zobe. 42. Burja. 43. Kazimir v Rim, mir kazi. 44. Orožnik. 45. Prijatelj oglej si starodavni Oglej! 47. V, k, k, ali, mlin, nesem, Idrija: Kamnik. 48. Ni kruha brez truda. 49. Sv. Boštjan, ker je privezan. 50. Led, voda.

Svetli žarki solnca
V oblakih tam odsevajo — — —
Enkrat pač tudi meni
Tak žarek naj posije — —!
Le — ta žarek drugim je namenjen
Iskre solnca sijajo drugim...
Čas hiti, mladost mineva
In lepote njene okusil jaz še nisem.....
Čednost lepa je, ostati sam,
Mislil sem v mlajših letih
In ogibal nežnega sem spola se.
Ljubezni, ko okusil prvič
Iskre vroče sem, sem jel na
Cesti vsaki dekleta iskat!...
A kar sem iskal, to sem našel — jerbas.

Naročila, reklamacije, pritožbe, i. t. d. naj se pošiljajo naravnost na Vydrovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na Zofko Kveder-Jelovšek, Zagreb, Ilica 20.

Vinko K., P. Vulatkov, Akordi, Topličan, Srečko: Nič! Radoš: Sami pravi, da ste še mlad in potrpežljiv, zakaj že zdaj „hiteti v sužnosti na steze nočne, da tam opašete si življenja meč?“ Preveč poguma za tak mlada leta! Edko. Tudi Vi ste zelo korajžno razpoloženi:

„Kajneki vedno se mi zdi,
da sem bolan, da vmiram,
da smrt prihaja v sobo mi,
da z njo zdaj koketiram...“ Le počakajte! Kadar
se Vam cela reč ne bo le „zdela“, Vas bo koketiranje že minilo! M. K.
V Vaših pesmicah je brezdvomno precej talenta, le oblika je še precej
okorna.

VSEBINA: KSAVER MEŠKO: Misli. — LUCE KRT: Gospod sirotinski svetnik. — HANUŠ SEDLAČEK: Loterija. — FRANJO NEUBAUER: Rob. — SLAVKO TABARSKI: Za reklamo. — Modrost naroda v Bosni. — FRANJO NEUBAUER: Brivec. — IVAN TERČEK: Spoznanje. — R. W. ERNERSON: Menih Vasilij. — DAMIR FEIGEL: Zmota nad zmoto. — MILAN PUGELJ: Ljubica Greti. — J. P. CVETAN: Samotar. — Otroška obsodba. — JEAN AICARD: Krivica. — Smešnice. — Uganke. —

Učiteljski zapisnik za šolsko leto 1910—1911.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: F. Vydra v Pragi VIII.

Tisk firme Binko in Zika v Pragi II., Vodičkova 22.

Otroška moka.

Ivan Dolnik, strojnik, Hrotovice, Moravsko. Obenem pošiljam sliko našega Jaroslava, kateri je sedaj eno leto star a tehta že 11 kg. Od rojstva je bil življen z Vašo otroško moko in mu prav dobro uspeva.

Jaroslav Dolnik.

Jožef Došek, čevljar, Polná. Pošiljam sliko našega Pepčka, kateri je sedaj 16 mesecev star. Pije še vedno Vašo izvrstno otroško moko ter je po nji vedno zdrav in živahen.

Rudolf Heller, žel. sprevodnik, Hlubočepy št. 71. Prosim blagovolite mi poslati zopet dva zavitka po pol kile otroške moke ker naši hčerki zelo ugaja.

Anton Hermann, krovec, Chabařovice št. 179. Prosim pošljite nemudoma 2 kg. otroške moke, ker ne samo kakor živež, tem-

Pepček Došek.

več tudi kot zdravilo, se je prav dobro obnesla.

Vencelj Habart, kovač, Krašovice, pošta Krásná Hora. Vašo otroško moko smo dobivali od gospoda Karola Michalka, trgovca v Krásni Hori. Naša Tončika jo zelo rada uživa. Odkar smo jo začeli prihranjevati je bolj čvrsta in težka, ter vedno zdrava.

Marija Hozmanová, soproga grajščaka, Bešetín p. Žichovice. Pošljite na moj račun 3 kg. otroške moke. Dasi dobivamo mleko od zdravih krav, vendar se pri prvih dveh dečkih nismo mogli ubraniti božjasti. Tudi pri temu se je pojavila a kakor hitro smo ga začeli hraniti z Vašo otroško moko je takoj ozdravel.

Sinček gospe Jadrničkove.

Roza Jadrničková, soproga tovarnarja, Fryšták, Moravsko. Pošiljam sliko našega Vladimíra, življenega z Vašo otroško moko. Prvič jo je dobil v petem tednu in že v petem mesecu je tehtal 9-38 kg. Nikoli še ni obolel. Vaš znameniti izdelek vsem priporočam.

Franco Jeniček, čevljar, Hodešovice. Ker gre Vaša otroška moka naši Marici prav dobro v slast prosim, da mi je zopet pošljete 3 kg.

Anastazija Kašpírková, soproga pivovaritelja, Protivín. Nudi se mi priložnost Vam naznaniti, da je Vaša otroška moka res dar božji. Naš Bogumil je iste že 9 kg. pojedel in še vnovič moram naročiti ker noče nič drugega papat. Slava Vaši otroški moki.

Jožef Krčmař, posetnik, Čes. Rybná št. 39., Žamberk. Vaša otroška moka, katero dobivam od gg. V. K. Hübner v Žamberku, se je prav dobro obnesla.

Antonija Mrevlje, Brje p. Rihenberk. Izvolite mi zopet poslati 1 kg. Vaše otroške moke, katera naši Zorici prav dobro tekne.

Mg. **Jožef Pětník**, lekarnar, Kamenice n. Lipou. Blagovolite mi takoj zopet poslati eno steklenico otroške moke. V najkrajšem času bode razprodana. Vaša moka je prav dobra in kdor je enkrat spozna jo stalno kupuje. Sem vesel, da imam zalogo Vaše otroške moke.

Anica Šafařovská.

Marija Špinerová, soproga kovača, Sorámniky. Blagovolite mi zopet poslati 1 kg. Vaše otroške moke, naši Bogumil prav dobro uspeva.

Jakob Štefe, gostilničar, Praporišče, Nová Kdyně. Prosim pošljite mi 3 kg. Vaše učinkujoče, dobre otroške moke. Naši deklici prav dobro tekne.

Vencelj Štepan, c. kr. orož. stražmojster, Slaný. Tukaj pošiljam sliko naše male Milice, katera je bila od četrtega do desetega meseca življena z Vašo otroško moko, in kakor vidite se je ta prav dobro obnesla. Vaš neprecenljivi izdelek bodem povsod toplo priporočal.

Jožef Švorba, posestnik, Horní Krutý. Pošljite mi 2 kg. Vaše redilne otroške moke. Od kar jo dajamo našemu dečku, je ta popolnoma zdrav. To je prav dobra hrana za otroke in vsega priporočevanja vredna.

Maruška Šimonova.

Ana Šafařovská, soproga posestnika, Klášter p. Bolehošt. Dovoljujem si Vam poslati sliko naše male Anice, tudi ene izmed Vaših „Vydrovčank“. Slikana je bila v starosti 11 mesecev. Vaša otroška moka ji zelo tekne in kako uspeva, vidite na sliki. Čvrsta je izvanredno. Vaš dobri izdelek toplo priporočam.

Jožef Šimon, trgovec, Jičín. Priloženo Vam pošiljam sliko naše Marice, katera je bila življena samo z Vašo otroško moko. Sedaj pije tudi Vašo žitno kavo, kar ji tudi prav dobro tekne. Stara je 1 leto, tehta 12.5 kg. Od kar uživa Vaše izdelke nam še ni obolela.

Ludovika Šolcová, soproga odvetnika, Turnov. Moram pohvaliti Vaš znameniti izdelek otroško moko. Naš Ivanček jo prav rad pije in mu znamenito uspeva. Je ž njo prikrmljovan od tretjega meseca, sedaj je pol leta star in tehta 7.72 kg. Vašo moko povsod priporočam.

Milica Štepanova.

Jožef Tišer, učitelj, Bradáčov, Cětóraz. Pošljite mi 3 kg. Vydrove otroške moke je izborna ter naši Angelici prav dobro uspeva. Ker moja soproga po nasvetu g. zdravnika ni mogla dojeti, bila je Angelica umetno življena. Dajali smo ji različne moke a vedno je bolehal, dokler jo Vaša otroška moka ni ozdravila.

Fran Vesely, slikar, Vrkoslavice, p. Jablonec n. Nis. Naročujem steklenico Vaše otroške moke za K 3-20 ker moji hčerki zelo ugaja. Ne oziram se na to, da je že čez eno leto stara. — Katera mati skrbi, da hrani svoje otroke z Vydrovo otroško moko, prihrani si pot k zdravniku. Od kar moja Marica uživa Vašo otroško moko še ni obolela.

Terezija Živic, Skopo, Dutovlje. Nad uspehom Vašega izbornega izdelka „Vydrove otroške moke“ sem naravnost presenetena ter prosim pošljite mi je takoj zopet 2 kg.

gospodinja, naročiti „Vydrovko“.
Hitro poglej v shrambo!

Pripravno steklenico

za Vydrovo žitno kavo priporočamo vsem svojim gg. odjemalcem. Ima zabrušen zamašek, tako da se v nji kava v doglednem času sploh ne izdiši. A gre vanjo skoro cela poštna pošiljatev, ker drži 8 litrov.

To steklenico dajemo za tovarniško ceno: **2 K 20 v**, zabojček 48 v, poštino pa tu plačamo in si jo zaračunamo.

Polne steklenice ni mogoče pošiljati, ker bi se razbila.

NOVOST. STEKLENICE ZA VYDROVO OTROŠKO MOKO.

Za večkratno potrebo, priredili smo za našo otroško moko steklenice. Kupite si jo enkrat za vselej, z daljšo množino jo pa le dopolnjujete. Je lepe oblike, iz čistega belega stekla za 80 vin. Napolnjena 3 K 20 vin. Z ozirom na steklenico prenaradili smo tudi zamotanje za celi $\frac{1}{2}$ kg. Vydrove otroške moke.

Mnogo mamic naroči 3 kg. moke naenkrat, ker taka pošiljatev gre poštine prosto. Komur ljubo, blagovoli si to steklenico naročiti. Na konec ostane gospodinjki vedno praktična bodisi za kavo, sadje in t. d.

= Oglasi. =

Ti številki je priložen učiteljski zapisnik — razume se — da samo za naše p. n. odjemalce učitelje. — Želimo Vam, gospoda, da bi zanašali v nje le dobre rede — same „prav dobro.“

Imate teh malih „Vydrovčanov“ več v svojem razredu, kakor onih, ki jim manjka „pristojnosti“. Prav dober uspeh!

Cenik naših izdelkov.

Vydrova žitna kava poslana posebej v platnenih vrečkah poštne prosta 5 kg. . K	4'50
Otroška moka v zavitkih 1 kg. „	2'40
Juhne konzerve (grahova, gobova, lečna, riževa in rezančna) v škatlji za 25 porcijonov „	1'50
Juhni pridatek, stekl. $\frac{1}{4}$ kg. „	1'60
Šumeči bonbon „Ambo“ in tudi „sidrom“ zavitek 50 kmd. „	2'—
Malinovi grog „	2'—
Oblati „Desert delikat“ zavitek s 50 komadov „	3'—
Oblati „Destin“ zavitek s 40 kmd. „	2'—
Masleni oblati zavitek s 25 kmd. „	2'—
„Buhtin“ v $\frac{1}{4}$ kilogr. stekleničah „	1'—
Gorčica po franc. in kremžkem načinu po $\frac{1}{4}$ kg. po	—'80
„Jablus“. 10 stekl. po $\frac{1}{2}$ l.	4'—
Kolekcija vseh naših izdelkov „	1'50
Pošiljke od K 6'— (razun kave i „Jablus“) pošiljamo poštne prosto.	

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.